

datum 06-02-2006

volgnr. 2005-2006/6

Advies

Nultolerantie voor geweld op minderjarigen

Een expliciet verbod op lijfstraffen in de wet.

Dit advies werd aan de federale wetgever overgemaakt met een begeleidend schrijven dat mee onderschreven werd door de Gezinsbond, de Kinderrechtencoalitie, de Vlaamse Jeugdraad en het Steunpunt Jeugd.

Kinderrechtencommissariaat

Leuvenseweg 86

1000 Brussel

tel.: 02-552 98 00

fax: 02-552 98 01

kinderrechten@vlaamsparlement.be

www.kinderrechten.be

1 Een ondubbelzinnig verbod op geweld

Het Kinderrechtencommissariaat vindt dat niet langer kan gewacht worden met een aanpassing in de wetgeving naar een ondubbelzinnig en duidelijk verbod op elke vorm van geweld in de relatie volwassenen – kinderen. In meer en meer landen is dit intussen reeds gebeurd en er is geen enkel argument om op het vlak van geweld andere standaarden en een minder performante rechtsbescherming te hanteren naar minderjarigen dan naar volwassenen.¹

Met dit schrijven willen we mee de druk opvoeren, naast de raad van Europa en de VN, om ook België tot verdere actie aan te zetten.

1.1. In opvolging van internationale aanbevelingen

— Raad van Europa²

Vorig jaar gaf het toezichthoudend Comité bij het Europees Sociaal Charter uitermate duidelijke opmerkingen aan het adres van de Belgische wetgever. Naar aanleiding van de klacht door de Organisation Mondiale Contre la Torture (klacht nr 21/2003) werd besluitend gesteld dat de bestaande wetgeving in België de norm van geweldloosheid ten aanzien van kinderen onvoldoende duidelijk maakt. In de uitspraak van het Comité, die genoteerd werd door de Raad van Ministers bij resolutie ResChS (2005) 10 van 8 juni 2005, wordt gesteld dat noch art 22 bis van de Grondwet, noch de artikelen inzake slagen en verwondingen van de strafwet, noch art 371 van het burgerlijk wetboek (inzake wederzijds respect tussen ouders en kinderen) voldoende expliciet stellen dat gebruik van elke vorm van geweld binnen de opvoeding verboden is.

Reeds op 23 juni 2004 keurde de parlementaire vergadering van de Raad van Europa een aanbeveling goed (rec 1666/2004³) waarin een “Europe-wide ban on corporal punishment of children” werd gevraagd. Daarin werd o.m. herhaald dat dergelijke bestraffing inderdaad een schending is van het fundamentele recht van minderjarigen op menselijke waardigheid en op fysieke integriteit. In de aanbeveling wordt ook aan alle lidstaten gevraagd de nodige wetsaanpassingen door te voeren.

Ondanks deze duidelijke uitspraken zou de regering niet van plan zijn hier verdere stappen te ondernemen.⁴

— Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind

Ook vanuit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind is de minimumnorm duidelijk. In meerdere artikelen wordt een verbod op geweld op kinderen verwoord (art. 19, 32, 34) en ook hier heeft het toezichthoudend Comité voor de Rechten van het Kind België aangemaand werk te maken van een expliciet

¹ Voor een volledig overzicht zie COUNCIL OF EUROPE, *Eliminating corporal punishment: a human rights imperative for Europe*, Straatsburg, 2005.

² Meer info vindt u op www.coe.int (onder charter Sociale rechten)

³ De volledige tekst vindt u op <http://assembly.coe.int/documents/adoptedtext/ta04/erec1666.htm>

⁴ Zie antwoord op de vraag van mevr. De Bethune, *Handelingen*, Senaat, p.61-63, nr 3-1273 en de daaropvolgend aangenomen motie.

verbod in de eigen wetgeving teneinde alle discussie te beslechten. Een uittreksel uit de aanbevelingen van 2002⁵ luidt als volgt:

“...The Committee notes with satisfaction the numerous initiatives taken in the area of child abuse, including sexual abuse, such as the Law on the Criminal Protection of Minors (of 28 November 2000), amendments to the Criminal Code and the adoption of article 22 bis of the Constitution concerning the protection of the child's moral, physical and sexual integrity. But it remains concerned that corporal punishment is not expressly prohibited by law.

24. The Committee recommends that the State party:

(a) Take legislative measures to prohibit corporal punishment of children in the family, in schools and in institutions;

(b) Continue to carry out public education campaigns about the negative consequences of corporal punishment and promote positive, non-violent forms of discipline; ...”

— De Verenigde naties

Eenzelfde oproep werd herhaald op de regionale conferentie in het kader van de VN-studie over geweld op kinderen in Ljubljana (5-7 juli 1995). Aan deze conferentie namen zowel regeringsdelegaties als NGO's en kinderrambudsdiensten deel. In het slotdocument vinden we o.m. de volgende aanbeveling⁶ terug:

“...2. Ratify relevant international treaties, enact, amend or repeal all domestic legislation as necessary in order to prohibit all forms of violence against children including corporal punishment and humiliating treatment, and take all necessary measures to prevent and sanction such offences against children; also pay special attention to the development of juvenile justice procedures to prevent violence against children in all stages of the process;...”

— Andere voorbeelden

Naast België werd ook Griekenland gevat door een klacht van het OMCT bij de Raad van Europa. Daar wordt nu aan een wetswijziging gewerkt, mede op vraag van de Griekse Kinderombudsman.

Recent schoot ook Nederland in actie en diende minister van justitie Donner een wetsvoorstel terzake in. Daar zou in het Burgerlijk Wetboek volgend artikel worden toegevoegd: “In de verzorging en opvoeding van het kind passen de ouders geen geestelijk of lichamelijk geweld of enige andere vernederende behandeling toe”. Dergelijke norm zou tegelijk de relatief zinloze discussie moeten lam leggen over wat nu precies het verschil is tussen een tikje en een mep, tussen een ongelukje en een bedoelde klap.

⁵ Meer info vindt u op www.ohchr.org

⁶ Meer info vindt u op www.violencestudy.org/europe-ca/

1.2. Als aanzet tot mentaliteitsverandering in België

Het Kinderrechtencommissariaat blijft voorstander van een toevoeging in het Burgerlijk Wetboek eerder dan in de strafwet. Zo'n verbod moet namelijk niet een heksenjacht op ouders als doel hebben. Wel moet het helpen de heersende mentaliteit te veranderen. Nog te vaak wordt gedacht dat een tik wel moet kunnen, of, erger nog, gelooft men dat het een pedagogische functie heeft. Die gedachte moet de wereld uit.

Een duidelijk artikel in het Burgerlijk Wetboek kan bijkomend een basis zijn om met ouders over hun gedrag te praten, om initiatieven inzake opvoedingsondersteuning mee in te kleuren, om sensibiliseringscampagnes uit te werken edm. Dit zal dan met name op niveau van de Gemeenschappen dienen te gebeuren.

In Zweden heeft onderzoek namelijk aangetoond dat niet enkel de wet zelf maar ook de ondersteuning en sensibilisering daarbij een belangrijke rol in de mentaliteitswijziging heeft gespeeld.

Zowel vanuit de doorgedreven wil om rechten van kinderen ten allen tijde te garanderen, als om minstens op eenzelfde niveau te blijven als de ons omringende landen, dient ook België zijn verantwoordelijkheid terzake op te nemen om ervoor te zorgen dat minderjarigen minstens op eenzelfde bescherming tegen geweld kunnen rekenen als eender welke volwassene.

Het Kinderrechtencommissariaat herhaalt bij deze nadrukkelijk de eis voor een multolerantie voor geweld op kinderen en spreekt eenieder van u aan op zijn/ haar verantwoordelijkheid hiervoor de nodige stappen te ondernemen.

Ankie Vandekerckhove
kinderrechtencommissaris